

Allergische consument is tevreden met Santana

Nederland had twee jaar geleden de primeur: Santana, een hypoallergene appelras voor mensen met appelallergie. Wageningen UR heeft de ervaringen van de consumenten over 2006 en 2007 onderzocht. De vermindering van de allergische reactie is ongeveer volgens verwachting en de tevredenheid blijkt hoog te zijn.

In 2005 blijkt dat de Santana-appel door een deel van de mensen met appelallergie kan worden gegeten zonder dat dat tot een allergische reactie leidt. Nader onderzoek met vijftien appelallergiepatiënten in 2006 geeft aan dat het hierbij om ongeveer 53 procent van de mensen met appelallergie zou gaan. Daarnaast zou ongeveer 20 procent van de mensen met appelallergie zo weinig last hebben van een allergische reactie, dat zij eveneens Santana zouden willen eten. De overige 27 procent heeft nog zoveel last dat consumptie toch niet interessant is.

Albert Heijn en C1000

Diverse winkels starten in de periode november 2006 tot april 2007 met het verkopen van Santana als hypoallergene, ofwel laagallergene appel. Albert Heijn is hierbij de belangrijkste aanbieder. In het seizoen 2007/2008 heeft ook C1000 Santana als hypoallergene product verkocht. Niet alle filialen van deze supermarktketens hebben Santana in de schappen liggen. Als consumenten specifiek om Santana vragen, wordt soms alsnog met de verkoop in dat betreffende filiaal gestart.

Een echte bijsluiter bij de appel

De verkoop van hypoallergene Santana is uitgevoerd volgens een protocol dat door samenwerking van Wageningen UR en de Stichting VoedselAllergie tot stand is gekomen. Belangrijke aspecten van dit protocol zijn:

- het verpakt verkopen
- het voorzichtigheidsalve alleen aanbieden aan mensen met milde appelallergie
- het verstrekken van een bijsluiter, met adviezen en een test om de Santana uit te proberen (zie foto)

De term milde appelallergie is in de bijsluiter nader omschreven als een allergische reactie met alleen jeuk, maar geen zwelling, in mond, lippen, neus, oog, tong of keel.

De enquête

Aan het eind van de bijsluiter is aan consumenten gevraagd om een enquête over hun ervaringen in te vullen. In de periode november 2006 tot april 2007 is op basis van enquêteuitkomsten onderzocht hoe tevreden Santanakopers met appelallergie zijn over deze appel. Ongeveer driehonderd ingevulde enquêtes werden gebruikt.

Van de geënquêteerden is 78 procent tevreden over de Santana

Santana te koop van oktober tot en met februari

Appelallergie is een veel voorkomende vorm van voedselallergie. Ongeveer driehonderdvijftigduizend Nederlanders hebben er last van. Zij kunnen klachten krijgen als jeuk of zwelling in de mond, aan de lippen of tong, in de keel of in de neus. Ook kunnen rode, tranende ogen en/of een loopneus ontstaan bij het eten van appel.

Appelallergie kan ook gepaard gaan met benauwdheid of een sterk opgezette keel. Mensen met een appelallergie zijn vaak ook allergisch voor berkenpollen; sommigen zijn ook overgevoelig voor andere fruitsoorten.

Santana is een hypoallergene appel. Uit wetenschappelijk onderzoek door het Universitair Medisch Centrum Groningen blijkt dat 53 procent van de mensen met appelallergie nauwelijks tot geen klachten heeft na het eten van Santana. Het is nog niet duidelijk wat de oorzaak is van de verminderde allergeniciteit van deze appel, maar het heeft waarschijnlijk te maken met het eiwit Mal d1, het belangrijkste allergeen in Santana, of met de Mal d1-vorm.

Santana is een lekkere, knapperige, sappige en frisse appel, die op een natuurlijke manier is veredeld. De appel is een kruising tussen de appelrassen Elstar en Priscilla.

Doel van de kruising was de vruchtkwaliteiten van Elstar te combineren met de resistentie van Priscilla tegen de belangrijkste appelziekte schurft. Omdat Santana resistent is tegen deze ziekte worden er veel minder bestrijdingsmiddelen gebruikt en kan deze appel heel milieuvriendelijk worden geteeld.

Santana is te verkrijgen in periode oktober tot en met februari bij C1000 en Albert Heijn. Als de appel niet in de schappen ligt, kunt u de groente- en fruitmedewerker laten weten dat u geïnteresseerd bent. Sommige filialen gaan alsnog tot verkoop over. U kunt ook informeren bij de fruitteler in de buurt.

Mensen durven meer

Een opvallende uitkomst van het onderzoek is dat veel mensen met appelallergie zich niet laten weerhouden door de restrictie tot milde appelallergie. Van de geënquêteerden krijgt 63 procent lichte zwellingen als allergische reactie op het eten van appels van rassen anders dan Santana, terwijl 26 procent van de mensen alleen jeuk krijgt. De rest van de enquêtes (11 procent) is ingevuld door mensen met zware zwelling als allergische reactie.

Bij het ontwerpen van het protocol is wel vastgesteld dat de groep met lichte zwelling de Santana-appel best zou kunnen testen. Omdat het moeilijk is om het verschil tussen lichte en zware zwelling duidelijk te maken, is de grens voorzichtigheidshalve tussen jeuk en zwelling gelegd. Het is dus geen probleem dat uiteindelijk veel mensen uit de groep met lichte zwelling de Santana hebben geprobeerd. Zij doen dat op eigen verantwoordelijkheid, hetgeen ook voor 11 procent van de mensen met zware zwelling geldt. De restrictie tot milde appelallergie is ieder geval duidelijk genoeg aangegeven, zowel via de sticker als de bijsluitertekst.

Helemaal geen allergische reactie

52 procent van de consumenten met een milde appelallergie heeft geen allergische reactie na het eten van Santana. Dit percentage is ongeveer gelijk aan het percentage uit het patiëntenonderzoek in 2006. Voor de andere groepen ligt het percentage lager: voor de groep met lichte zwelling 35 procent en voor de groep met zware zwelling 32 procent. Het blijkt dus dat bij de groep met zware zwelling nog steeds eenderde van de mensen geen allergische reactie heeft na het eten van Santana. Vanuit het oogpunt van de verkoper is het niet verantwoord Santana aan deze groep aan te bieden en op te roepen een test te doen.

Consumententevredenheid hoog

Zowel in het patiëntenonderzoek als uit het consumentenonderzoek blijkt dat vermindering van de allergische reactie bij het eten van Santana al reden is om de consumptie van de appel te waarderen. Van de mensen met milde appelallergie is 78 procent tevreden tot zeer tevreden over de consumptie van Santana. Opvallend is dat bij de groepen met lichte en zware zwelling deze percentages nog hoger liggen, namelijk 83 en 84 procent. Deze percentages zijn hoger dan in het patiëntenonderzoek, waar de tevredenheidsscore 73 procent is. Er is niet onderzocht wat de verklaring voor de hogere tevredenheid bij de groepen met zwaardere appelallergie is. Misschien is het de mate van allergische reactie die nog acceptabel is, hoger naarmate de appelallergie zwaarder is. ◆

Rien van der Maas en Martijn Schenk, Wageningen UR

Meer informatie: www.santana-appel.nl

Testpanel: Santana lastig te krijgen

Bij de introductie van de hypoallergene appel Santana twee jaar geleden hebben vier mensen met een milde appelallergie voor *Overgevoeligheden* meegedaan aan een minitest. Eén van hen had na het eten van de appel lichte klachten. Hoe is het de testers vergaan? Eten ze nog steeds Santana? Vooral de beperkte beschikbaarheid blijkt hen parten te spelen.

Op dieetlijst voor restaurant

Lourens Touwen had zeventien jaar geen appel gegeten toen hij in december 2006 zijn tanden in Santana zette. Na een uur kreeg hij last van hoofdpijn en een gevoelige maag. De tweede appel gaf lichte jeukklachten; vervolgens verhitte Lourens de appel in de

oven. 'Daarna heb ik nog af en toe de appel gegeten. Als ik één appel at, was er niks aan de hand. Maar als ik te gretig was en er twee nam, kreeg ik lichte buikklachten.

Santana is bij mij echter uit beeld geraakt, omdat hij zo lastig te krijgen is. In Barneveld kan ik hem niet kopen. Ik moet ervoor naar de biologische winkel in Ede. Mijn ervaring is dus dat hij in mijn directe leefomgeving niet voorhanden is, en kennelijk is het me te veel moeite om er een uurtje voor uit te trekken om hem te halen. Het blijft zo dat ik hem gewoon lekker vindt. Hij staat ook op mijn dieetlijst die ik heb samengesteld voor de restaurants waar we uit eten gaan. Er is echter nog geen restaurant geweest dat Santana kende. Is dat toevallig of is de roem nog niet voor de appel uitgegaan?'

'Droogstaan' in de zomer

Huub van den Berg: 'Al jaren heb ik last van hooikoorts, waardoor het niet duidelijk was dat er ook nog een allergie voor appels sluimerde. Appels gaven dezelfde reactie als hooikoorts en ook nog in vrijwel dezelfde periode. Ik had wel een vermoeden dat er iets aan de

hand was. Pas met de test van Santana bleek dat ik er geen last meer van had, terwijl de hooikoortsverschijnselen terug kwamen bij andere appelsoorten.

Sinds twee jaar eet ik daarom in het seizoen dat de Santana's beschikbaar zijn met veel plezier en zonder klachten appels. Jammer genoeg duurt de periode dat ze in de winkel liggen tot april/mei, waardoor ik in de zomerperiode weer 'droog' kom te staan. Maar voorlopig kan ik dus nog vooruit!'

Weer opnemen in 'systeem'

Enny Botzen: 'Najaar 2006 zette ik voor het eerst in jaren weer mijn tanden in een appel. Wegens heftige klachten van mond- en keelholte en ogen had ik ze jarenlang gemeden. De Santana-appel smaakte heerlijk! En gaf geen allergieklachten.

Wonderlijk genoeg is het wel daarbij gebleven.

Waarschijnlijk omdat Santana bij mij in de buurt niet te koop is. Vast wel ergens in Breda, maar appels eten zit niet meer in mijn "systeem". Daarom ben ik ook verder nooit op zoek gegaan.

Onlangs was ik een appeltaart aan het maken met verse Jonagold. Tijdens het schillen proefde ik een klein stukje. En... kreeg daar geen klachten meer van. Ook niet van de rest van de appel. Misschien dat ik het eten van appels toch maar weer in mijn "systeem" ga opnemen.'

Op markt goedkoper en beter houdbaar

Pim van Berkel meldt in september: 'Het is al weer een tijd geleden - ik denk toch zeker vier maanden - dat mijn vriendin en ik een Santana-appel hebben gegeten. Eén van de redenen is dat deze appel slechts op enkele plaatsen

wordt verkocht. De AH XL in de buurt (paar minuten fietsen) verkoopt de appel in principe wel, maar hij ligt lang niet altijd in de schappen. Een ander probleem is dat de Santana-appels die ik daar koop, zeer snel gaan rotten. Goedkoop kun je ze niet noemen, dus als je de helft weg kunt gooien, hou je op een gegeven moment op om ze te kopen. Eén keer ben ik Santana op de markt tegengekomen; daar waren ze aanzienlijk goedkoper én bleven ze langer houdbaar. Wel waren ze niet verpakt op de wijze zoals AH dat doet. Toch kregen we geen last van de appels. Helaas worden ze nu niet meer verkocht op de markt. Een aantal keren heb ik op internet nog gezocht waar Santana te koop is, maar daar werd ik niet veel wijzer van. Misschien dat er bepaalde natuurvoedingswinkels in de buurt de appel verkopen, maar dat was niet via internet te achterhalen. Misschien is dit inmiddels verbeterd, maar mocht dit niet zo zijn, dan valt hier een hoop winst te behalen voor de producent(en).'

Samenstelling: Netty Bogers